EU Due Diligence Directive

24 februari 2022
CMO/PIMVO

VNO NCW

MKB Nederland

Overzicht spreekpunten

EU Due Diligence Directive

1. Context
2. Hoofdlijnen
3. Vervolg
4. Appreciatie VNO-NCW, MKB-Nederland

VNO NCW MKB Nederland

Directive on Corporate Sustainability Due Diligence

1. Context

Afgelopen woensdag, 23 februari, heeft de Europese Commissie de ‘**Directive on Corporate Sustainability Due Diligence’** gepubliceerd.

De Directive schept een **horizontaal kader** waarin Europese lidstaten worden verplicht om eigen corporate due diligence wetgeving aan te nemen of huidige wetgeving aan te passen. Daarin zouden de lidstaten **bedrijven moeten verplichten om misstanden** m.b.t. mensenrechtenschendingen en milieunormenschending in de supply chains **te identificeren, te voorkomen en te beperken.**

VNO NCW MKB Nederland

Directive on Corporate Sustainability Due Diligence

1. Context: doelstellingen richtlijn

De richtlijn kent vijf concrete doelstellingen:

1. **Corporate Governance:** verbeteren van huidige corporate governance procedures waarin risk-management en mitigerende processen m.b.t. mensenrechten en milieurisico's die voortkomen uit supply chains beter worden geïntegreerd binnen de bedrijfsstrategieën;
2. **Tegengaan versnippering:** waarborgen van een gelijk speelveld (i.e. tegengaan van versnippering door nationale wetgeving) en rechtszekerheid voor bedrijven en andere stakeholders m.b.t. aansprakelijkheid;
3. **Bedrijfsaansprakelijkheid:** vergroten van de bedrijfsaansprakelijkheid i.h.k.v. negatieve effecten en het verschaffen van samenhang en duidelijkheid van bestaande EU initiatieven en verplichtingen omtrent IMVO aan bedrijven;
4. **Toegang rechtsmiddelen:** verbeteren van toegang tot rechtsmiddelen voor partijen die worden geraakt door mensenrechtenschendingen en/of milieuschendingen door toedoen van een bedrijf;
5. **Complementair:** de richtlijn wordt als aanvulling gezien op bestaande en/of voorgestelde (Europese) maatregelen die duurzaamheidsproblemen direct aanpakken of die van toepassing zijn voor bepaalde (risico)sectoren.

2. De hoofdlijnen

EU Due Diligence wetgeving

1. Reikwijdte
2. Inhoud maatregelen
3. Aansprakelijkheid
4. Handhaving
5. Vervolgtraject

Reikwijdte – Directive Due Diligence

De Europese Commissie heeft de volgende reikwijdte opgenomen in haar stukken:

- Het MKB wordt uitgesloten van de due diligence plicht;
- Alleen bedrijven met méér dan 500 werknemers én een netto wereldwijde omzet €150 miljoen komen onder de richtlijn te vallen;
- De richtlijn geldt ook voor bedrijven met méér dan 250 werknemers en een netto-omzet van meer dan €40 miljoen waarvan de helft afkomstig is uit risico sectoren zoals de textielindustrie, agrifood, mijnbouw, olie en gas – hiervoor gelden vereenvoudigde due diligence eisen, wetgeving wordt pas drie jaar later van kracht;
- Deze richtlijn geldt ook voor bedrijven (dit zijn er ongeveer 4.000) uit derde landen die meer dan €150 miljoen van hun netto-omzet verdienen in de EU óf als ze onder de high-impact sectorcategorie vallen en meer €40 miljoen netto-omzet genereren in de EU.

De EC schat in dat circa 13.000 Europese bedrijven onder deze richtlijn komen te vallen.

Inhoud maatregelen – Directive Due Diligence

De Europese Commissie verplicht tot:

Het voorstel geldt voor de eigen activiteiten van de onderneming, maar ook die van dochterondernemingen, en voor hun waardeketens (directe en indirecte zakelijke banden). Om aan de zorgvuldigheidsplicht voor het bedrijfsleven te voldoen, moeten ondernemingen:

- passende zorgvuldigheid in hun beleid integreren,
- feitelijke of potentiële negatieve gevolgen voor de mensenrechten en het milieu in kaart brengen,
- potentiële effecten voorkomen of reduceren,
- daadwerkelijke effecten beëindigen of tot een minimum beperken,
- een klachtenprocedure vaststellen en in stand houden,
- de effectiviteit van het beleid en de maatregelen inzake passende zorgvuldigheid monitoren,
- en in het openbaar communiceren over passende zorgvuldigheid.

Inhoud maatregelen – Directive Due Diligence

De Europese Commissie verplicht verder tot:

- Ondernemingen in groep 1 moeten een plan hebben om ervoor te zorgen dat hun bedrijfsstrategie verenigbaar is met de beperking van de opwarming van de aarde tot 1,5 °C, in overeenstemming met de Overeenkomst van Parijs.
- Om ervoor te zorgen dat passende zorgvuldigheid integraal deel uitmaakt van het ondernemingsproces, moeten bestuurders van ondernemingen erbij worden betrokken. Het voorstel introduceert daarom voor bestuurders ook de plicht om de uitvoering van de passende zorgvuldigheid op te zetten en te controleren en deze in de bedrijfsstrategie op te nemen.
- Bovendien moeten bestuurders bij het vervullen van hun plicht om in het belang van de onderneming te handelen, rekening houden met de mensenrechten, klimaatverandering en de gevolgen van hun beslissingen voor het milieu. Als bestuurders van ondernemingen een variabele beloning krijgen, betekent dat voor hen een stimulans om klimaatverandering te helpen bestrijden door dat doel in het ondernemingsplan op te nemen.

Aansprakelijkheid – Directive Due Diligence

De richtlijn voorziet een combinatie van sancties en aansprakelijkheid:

- **Directe aansprakelijkheid:** personen die negatief worden getroffen door de activiteiten van een EU-bedrijf worden in staat gesteld om het bedrijf voor de rechter te dagen als het bedrijf daadwerkelijk nalatig is gebleken in het tegengaan, het voorkomen, het minimaliseren of het beëindigen van nadelige gevolgen door bedrijfsactiviteiten;
- **Indirecte aansprakelijkheid:** EU-bedrijven kunnen aansprakelijk worden gesteld wanneer een leverancier, waarmee langdurig en frequent wordt samengewerkt, inbreuk pleegt op de naleving van mensenrechten en/of milieunormschending.

VNO NCW MKB Nederland

Handhaving – Directive Due Diligence

De richtlijn voorziet een combinatie van sancties en aansprakelijkheid:

- De richtlijn laat het aan de lidstaten over hoe ze de handhaving organiseren. Administratief toezicht kan worden uitgeoefend door bestaande autoriteiten. Om de kosten te verlagen en het toezicht, de coördinatie, het onderzoek en de uitwisseling van informatie te verbeteren, zal de Commissie een **Europees netwerk van toezichthoudende autoriteiten** opzetten;
- Bedrijven die niet voldoen aan de richtlijn kunnen **sancties** worden opgelegd door de EU-lidstaten. De hoogte van de sancties mogen de lidstaten zelf bepalen.
- Wat betreft **samenwerking met business relations**, wordt vastgesteld dat deze additionele leverage kunnen leveren om negatieve gevolgen te voorkomen of te beperken. Overheden hebben een rol bij het ondersteunen van dergelijke initiatieven. Bedrijven dienen ook effectieve **klachtenmechanismen beschikbaar** hebben die toegankelijk voor relevante stakeholders.

VNO NCW MKB Nederland

Directive Due Diligence

Vervolgtraject:

Nu de richtlijn is ingediend, zal deze worden besproken en mogelijk worden gewijzigd door het Europees Parlement en de regeringen van de EU-lidstaten – de schatting is dat dit ongeveer een jaar in beslag gaat nemen.

Na goedkeuring hebben de EU-lidstaten twee jaar de tijd om de richtlijn om te zetten in nationale wetgeving.

VNO NCW MKB Nederland

Appreciatie VNO-NCW, MKB-Nederland

‘Het is goed dat er een concreet voorstel ligt vanuit de Europese Commissie om kinderarbeid en zaken als milieuvervuiling wereldwijd terug te dringen in sectoren en ketens.’

‘Goed dat EU voortouw neemt’
De ondernemersorganisaties pleiten al langer voor Europese wetgeving om misstanden in ketens terug te dringen. ‘Wetgeving kan helpen om de sociale en milieuomstandigheden bij bedrijven in toeleveringsketens te verbeteren. Het is goed dat Europa hier het voortouw in neemt, want alleen op Europees niveau kunnen we echt effect bereiken. Wanneer ieder land eigen wetgeving zou maken zou een toeleverancier straks te maken kunnen krijgen met 27 verschillende eisen en verplichtingen. Zo’n lappendeken zou onwerkbaar zijn,’ aldus de ondernemersorganisaties.

Uitvoerbaarheid, eerlijk speelveld en rechtszekerheid van groot belang
Voor ondernemers is een aantal zaken van belang. In de eerste plaats moet de wetgeving straks voldoende rechtszekerheid bieden. Het moet duidelijk zijn wanneer een bedrijf aan zijn verplichtingen voldoet. Bovendien moet er in Europa een gelijk speelveld zijn voor Europese en niet-Europese bedrijven. Het risico bestaat anders dat producten van bedrijven van buiten Europa die niet aan de eisen ten aanzien van sociale en milieuomstandigheden voldoen toch op de Europese markt komen. Dan zouden we immers niets bereiken op het gebied van die omstandigheden maar intussen wel de concurrentiepositie van onze eigen Europese bedrijven beschadigen. Op beide punten hebben de ondernemersorganisaties zorgen over de voorstellen.

Niet in de laatste plaats is de uitvoerbaarheid van de nieuwe wetgeving van belang. Op het eerste oog kan een aantal voorstellen stevige effecten hebben voor een grote groep bedrijven en ook hier zijn zorgen over. Zo moeten zij zeer veel risico’s in kaart brengen en aan tal van administratieve regels en eisen voldoen, waarbij het de vraag is of dit kan en of dit effectief is. Het is goed dat het mkb is uitgezonderd, maar als toeleveranciers kunnen zij in veel gevallen toch met de regels te maken krijgen via bijvoorbeeld eisen in contracten van andere bedrijven.

Weinig aandacht voor samenwerking
De ondernemersorganisaties hebben met de vakbeweging vanuit de SER gepleit voor het belang van collectieve initiatieven van bedrijven en sectoren. ‘Echt tot diep in wereldwijde ketens een verschil maken is voor individuele bedrijven heel moeilijk. Bundeling van inkoopkracht van meerdere ondernemers samen is nodig. Bovendien helpt het wanneer zij van elkaar kunnen leren. Een positief neveneffect van collectieve actie is ook dat hiermee de administratieve lasten op individueel bedrijfsniveau kunnen worden beperkt. Samenwerken is doeltreffender en doelmatiger. Het aspect van samenwerken lijkt tot onze spijt onderbelicht in de plannen zoals ze er nu liggen,’ aldus VNO-NCW en MKB-Nederland.

Vragen